

VEČERNIK

POŠTNA PLAČANA V GOTOVINI

Leto XIV.
Štev. 117

TELEFON UREDNIŠTVA: 25-57
UPRAVE: 25-57 in 25-57
POSLOVALNICA CELJE, Prešernova 3, tel. 280
POŠTNI ČERKOVNI RAČUN II.409

Maribor, ponedeljek, 27. maja 1940

NAROČNINA NA MESEČ
Prejeman v upravi ali po pošti 14 din,
dostavljen na dom 16 din, tujina 30 din

Cena
din 1.—

Pred novimi usodnimi dogodki

Prvi znaki za razširitev vojne na Sredozemlje — Napovedovanje neposrednega nemškega napada na Anglijo — Značilno povelje italijanskega prestolonaslednika Obrambni ukrepi v Afriki in Pred.Aziji — Novo skrivnostno nemško orožje

RIM, 27. maja. Ass. Press. MEDTEM KO SO SE ŠIRILE ZADNJE DNI PRECEJ OPTIMISTIČNE VESTI GLEDE POGAJANJ MED ANGLIJO IN ITALIJO IN SO SE NAPOVEDOVALA TUDI ŽE POGAJANJA S FRANCIJO, SE ZDI SEDAJ, DA PRAVIH VZROKOV ZA TAK OPTIMIZEM NI BILO. Z ITALIJANSKE STRANI SE JE ŽE PREJ URADNO NAGLASILO, DA MED ANGLIJO IN ITALIJO NI DRUGIH RAZEN GOSPODARSKIH POGAJANJ, IN DA SE TUDI DEJANSKO NE NANAŠAJO NA BLOKADO. PRAV TAKO JE BILO MOGOČE IZVEDETI, DA SO RAZNE VERZIJE GLEDE ITALIJANSKIH ZAHTEV NA NASLOV ZAVEZNIKOV SAMO KOMBINACIJE USTVARJALCEV SENZACIJ IN NIMAJO ZATO NOBENE PODLAGE. OPTIMIZEM, KI SE JE POJAVIL V ANGLIJI IN FRANCII, SI TU NI MOGOČE RAZLOŽITI, KER NI ZANJ PRAV NOBENIH REALNIH TEMELJEV. RAZNI UKREPI, KI SO BILI V ITALIJI TE DNI IZDANI, IN SE IZDAJAJO ŠE DALJE, DOKAZUJEJO, DA ITALIJA V NIČEMER NI SPREMENILA ZNANEGA STALIŠČA GLEDE SVOJH NAMER. TUDI ODPOVED POTOVANJA ITALIJANSKIH PREKOOCÉANSKIH PARNIKOV V AMERIKO DOKAZUJE, DA JE TREBA RAČUNATI S POOSTRITVIJO POLOŽAJA NA SREDOZEMLJU.

Priprave in ukrepi v Italiji

RIM, 27. maja. DNB. Italijanski prestolonaslednik Umberto je kot inspektor italijanske pehote naslovil na vojake povelje, v katerem jih poziva, naj bodo pripravljene, kajti italijanska pehota bo imela v kratkem priložnost dokazati svetu kaj zmore.

TIRANA, 27. maja. DNB. Italijanski zunanji minister grof Ciano, ki se je vrnil iz Albanije, je ob priložnosti inspekcije dal imeti na delavce nagovor, v katerem je poudaril, da bodo imeli priložnost izvršiti

še večja dela kakor doslej z lopato. Delavci so navdušeno odgovarjali: »S puškami«.

RIM, 27. maja. Agenzia Stefani. Županstva vseh italijanskih mest so prejela navodila, da store vse ukrepe, ki bi bili potrebni v vojnem stanju, kar se tiče protiletalske obrambe.

RIM, 27. maja. Agenzia Stefani. Duce je včeraj sprejel 5 vodilnih šefov armade ter za njimi ravnatelje težke industrije za proizvajanje topov.

Pred nemškim napadom na Anglijo

RIM, 27. maja. Ass. Press. V Rimu prevladuje prepričanje, da je treba pričakovati v najkrajšem času nemški neposredni napad na Anglijo. Zdi se, da se bo ta napad pričel takoj, čim bodo likvidirane zavezniške čete v Belgiji in severnovzhodni Franciji, ki so sedaj obkrožene, ni pa tudi izključeno, da se bo izoršil ne glede na tamkajšnji položaj. Dejstvo je, da pripravljajo Nemci že vse zadnje dni veliko ekspedicijsko armado na svojih in danskih in celo norveških obalah, ki se lahko vsak trenutek vkrci

na letala in ladje. Po tukajšnjem mnenju, je načrt za napad na Anglijo pripravljen tako temeljito in s takimi sredstvi, da mora uspeti. Ta napad naj bi pomenil odločilni udarec zaveznikom in v zvezi z njim je treba pričakovati tudi nov položaj na Sredozemlju.

RIM, 27. maja. Agenzia Stefani. Pri napadu na Anglijo, ki ga Nemčija pripravlja v velikem stilu, takoj ko bo zavzela vsa rokavska pristanišča, se bo Nemčija poslužila novega tajnega orožja, ki bo povzročilo ogromno senzacijo.

Egipt je pripravljen na spopad

KAHIRA, 27. maja. Reuter. Sinoči je bila na področju celega Egipta razglašena stroga pripravljenost. Zahodni predeli Egipta, ki mejijo na italijansko Libijo, so bili razglašeni za vojno področje. Celokupna angleško-egiptska vojna sila je krenila iz svojih garnizij in vojašnic ter tabori na prostem v šotorih, zlasti ob zahodnih puščavskih predelih. Zatemnitev mest, ki je doslej veljala samo za severni Egipt, je bila raztegnjena sinoči na celo državo. Egiptski vojni minister je v svezih z vojnimi pripravami izjavil, da zupna v silajno oboroženost angleško-egiptske armade, v neizločljivi duh vojakov ter lahko mirno izjavi, da je Egipt pripravljen na vsako eventualnost do zadnjega moža. Strojari so bili tudi vsi ukrepi, potrebni za pobijanje delovanja pete kolone in so morali vsi tuji izročiti orožje. V vsakem, pa tudi najmanjšem kraju, je bila organizirana krajevna obramba proti padalcem. Zastrazeni so vsi mostovi, javna poslopja ter prometne naprave. Vse je pripravljeno za odbitje napada. Edino, kar v Egiptu še nosi pečat miru, so večne piramide. Eneki obrambni ukrepi so bili storjeni s strani angleške in francoske armade v Siriji, Palestini ter globoko doli do centralne Afrike, v Keniji, Ugandi ter severni in južni Rožeziji. Prav tako so bili storjeni vsi vojni ukrepi na drugi strani Libije, v francoskem Tunisu, Maroku ter globoko doli do Sahare.

pi, potrebni za pobijanje delovanja pete kolone in so morali vsi tuji izročiti orožje. V vsakem, pa tudi najmanjšem kraju, je bila organizirana krajevna obramba proti padalcem. Zastrazeni so vsi mostovi, javna poslopja ter prometne naprave. Vse je pripravljeno za odbitje napada. Edino, kar v Egiptu še nosi pečat miru, so večne piramide. Eneki obrambni ukrepi so bili storjeni s strani angleške in francoske armade v Siriji, Palestini ter globoko doli do centralne Afrike, v Keniji, Ugandi ter severni in južni Rožeziji. Prav tako so bili storjeni vsi vojni ukrepi na drugi strani Libije, v francoskem Tunisu, Maroku ter globoko doli do Sahare.

Tudi Tunizija vojno področje

TUNIS, 27. maja. Agenzia Stefani. Sinoči so francoske vojaške oblasti izvele obsežne dodatne vojne ukrepe vzdolž cele vzhodne tunizijske meje napram Libiji. Tunis je od sinoči proglašen za vojno področje. V vsakem kraju so se ustanovile krajevne obrambe. Ves promet med polnočjo in peto uro zjutraj je prepovedan, odredjena je bila za celo področje Tunisa splošna zatemnitev. Tučci so morali izročiti orožje, uvedena je bila cenzura časnikov.

AMERICANI ZAPUŠČAJO MALTO

RIM, 27. maja. Stefani. Ameriški konzul na Malti je nasvetoval svojim državljanom, naj otok zapuste.

Radikalni ukrepi za obrambo Anglije

Spremembe v vrhovnem vodstvu angleške vojske — Vse delo v službi obrambe — Reynaudova konferenca s Churchillom v Londonu — Preprečen prevrat na Irskem

LONDON, 27. maja. Reuter. Priprave za obrambo proti verjetni invaziji so v vsej Angliji v polnem teku. Zato so bile izvršene važne spremembe v vrhovnem vodstvu armade. Novi šef imperialnega generalnega štaba je sir John Bill, dosedanji šef general Ironside je imenovan za poveljnika angleške teritorialne armade, ki ima nalogo očuvati Anglijo samo pred napadi. General sir Kirk je bil upokojen. Odrejena je evakuacija vse južne Anglije. Nešteto vlakov prevaža šolske otroke in prebivalstvo proti severu.

LONDON, 27. maja. Reuter. Dočim so se ob priložnosti dneva imperija vršile po vseh cerkvah molitve za zmago civilizacije, so po vseh mestih kadili tovarniški dimniki. Prvič v nedeljo je delala vsa industrija. Delovne ure so se pomnožile od 48 na 55 na teden in uvedeno je 7-dnevno tedensko delo. Samo v London vozi nove obveznike dela po novem zakonu o izrednih

pooblastilnih 147 izrednih vlakov vsak dan. Včeraj je letalska industrija prevzela 3000 delavcev iz železniške službe. Število delavstva se je samo tekom včerajšnjega dneva v Londonu dvignilo za več 10.000. Predvčeršnjem je vstopilo v vojsko novih 320.000 vojakov, starih 27 let. Na nabor pa se je javilo novih 2.000.000 mož.

LONDON, 27. maja. Na včerajšnji dan imperija je bral mašo v Westminsterški opatiji canterburyski nadškof dr. Lang. Maše so se udeležili kralj in kraljica ter vsi člani vlade in vojaški dostojanstveniki. V katoliški katedrali je imel zelo opazen govor kardinal Hinsley, ki je poudaril, da je v tem boju katoličanstvo na strani zaveznikov.

PREPREČEN PREOBRAT NA IRSKEM

BELFAST, 27. maja. Reuter. Na Irskem je bila odkrita organizacija, katere namen je bil izvršiti preobrat in omogočiti tuji vojski pristanek na irskih tleh, od koder

bi potem izvršila napad na Anglijo tudi z zahoda. Voditelj tega gibanja je bil irski častnik Stefan Halden, ki je stal v zvezi s sovražniki Anglije, a tudi z angleškimi fašisti. Halden je bil aretiran in z njim vred je na varnem tudi že več njegovih pomočnikov. Irška vlada je sklenila postopati skrajno odločno, da se vse take namere že v kali zatro. Irška hoče ostati dalje strogo nevtralna.

REYNAUDOV SESTANEK S CHURCHILLOM

LONDON, 27. maja. Reuter. V London sta prispela belgijski ministrski predsednik Pierlot in zunanji minister Spaak s člani vlade. Sprejel jih je zunanji minister lord Halifax. Včeraj popoldne je z letalom dospel v London francoski ministrski predsednik Reynaud, ki se je takoj sestel s Churchillom in člani vojnega kabineta. Nekaj ur za tem se je z letalom vrnil v Pariz.

POGAJANJA USPELA?

LONDON, 27. maja. Reuter. Angleško-italijanska pogajanja o ureditvi nadzorstva nad tihotapskim blagom so včeraj zaznamovala uspeh. Vodja angleške delegacije sir Green se je sinoči vrnil v London, dočim izdelujeta delegaciji le še podrobnosti.

AMERIŠKE KRIZARKE NA PORTUGALSKEM

LISABONA, 27. maja. Vlada USA je po elala v portugalska pristanišča eskadro krizarke, ki naj zamenjajo ameriške krizarke, ki so se že nahajale v portugalskih lukah. Vendar pa so odhod zadnjih odložili za nedoločen čas.

POGODBA VATIKAN-PORTUGALSKA

RIM, 27. maja. Agenzia Stefani. Včeraj je bila med Vatikanom in Portugalom podpisana specialna pogodba, ki vsebuje nekaj tajnih členov.

Boji za usodo obkoljene armade

Nemci poročajo, da so zavzeli Calais, zavezniki pa to zanikajo — Siloviti letalski spopadi in napadi se nadaljujejo z vseh strani — Splošni položaj je v glavnem nespremenjen

Nemška vojna poročila

BERLIN, 27. maja. DNB. Vrhovno poveljstvo poroča: Potem ko so nadljevale naše čete pohod do Gravelinesa, je padel včeraj po hudih bojih v naše roke tudi Calais. V Flandriji in Artoisu se je nadaljevalo zoževanje področja obkolenje sovrane vojske. Sovražnik nudi ponekod še oster odpor. V boje posega tudi naše letalstvo, ki je ponovno bombardiralo pri stanjšča v Zeebrugge, Ostende in Dunkerque. V Ostendu so naša letala zadela z bombami skladišče smodnika, ki je eksplodiralo, in veano poškodovala neko ladjo. Dalje so letala napadla več letališč v vzhodni in južnovzhodni Angliji. Na jugu nobenih posebnih dogodkov. Zbili smo znova 59 sovražnih letal, mi pa smo jih izgubili 11.

BERLIN, 27. maja. DNB. Glavne angleške sile, ki so zbrane v Flandriji in francoskem Artoisu, se ljuto bore, ker dobro vedo, da gre zdaj za njihovo domovino. Na vsem obkoljenem področju je preskrbovanje vojsk s hrano in strelivom zelo oteženo. Nemške čete napredujejo kljub močnemu odporu sovražnika. Nemški sunek je usmerjen preko reke Lysa v francoski Artois. Ogorčene bitke se vodijo na istem ozemlju, kjer so Nemci tudi v svetovni vojni v obliki klina dospeli k morju pod Ostendeom. Prostor med nemškimi južnozahodnimi in severovzhodnimi vojskami je na nekaterih krajih zmanjšal na 30 km. Na tem prostoru so v glavnem francosko oklopne divizije.

LONDON, 27. maja. Reuter. Letalsko ministrstvo objavlja: Vsake pol ure prihajajo poročila o novih uspehih naših letalskih podvigov proti sovražniku, bodisi v neposrednem zaledju, nad morjem ali v Nemčiji sami. Nadalje javlja komunikativna junaštva posameznih letalskih eskadrilj, ki dasi maloštevilnejši, čisto premočnega sovražnika direktno napadajo ter mu prizadevajo težke izgube. Včeraj so se vrnila, dasi poškodovana, štiri angleška letala, ki so jih javili že za izgubljenja. Bombniki RAF ne prestopajo bom-

bardirajo sovražne kolone ter zlasti bencinska skladišča v Nemčiji. V teku zadnjih treh dni je angleško letalstvo sestrelilo 350 sovražnih letal.

LONDON, 27. maja. Reuter. Pooblaščen krogi demantirajo vest, da so Nemci zavzeli Calais, ki ga drže zavezniki v svojih rokah.

LONDON, 27. maja. Reuter. Zavezniki še vedno drže štiri pristanišča ob Rokavskem prelivu, namreč Calais, Dunkerque, Ostende in Brügge.

Akcije angleškega letalstva

LONDON, 27. maja. Reuter. Brez vsakega samopovzdigovanja trdijo tukajšnji vojaški krogi, da nosi glavno breme vseh zadnjih 17 dni angleško letalstvo. To mora, kot edino relativno uspešno orožje, ki je nemški letalski premoči vsaj po morali nevstrašnih pilotov in boljšem materialu, enakovredno, kriti zavezniške armade od Norveške do Belgije in Francije, oddaljeno od svojih oporišč po 1200 km. Razumljivo je, da se med piloti RAF javlja utrujenost in da material, ki se s po-

letov vrača, večkrat ni za nobeno rabo več, nadomestnih aparatov pa za enkrat ni toliko, kolikor bi bilo potrebno. Toda tudi na nemški strani se javlja izčrpanost. Material je daleč slabši in tudi bencin in olje sta podpopovprečne kakovosti. Zadnje dni sodelujejo v bojih nemški piloti, ki imajo za seboj komaj 20 letalskih ur. To in pa pritok letal in pilotov od preko morja, jekleni angleške letalce v volji, da vztrajajo do konca.

Francoska vojna poročila

PARIZ, 27. maja. Havas. Sinočni francoski vojni komunikacije se glasi: V bojih ob reki Sommi smo zaznamovali znatne uspehe. Sovražniku, ki je nagromadil na severu ogromno materiala in čet, se je posrečilo po ostrih pouličnih bojih zavzeti Boulogne. Med Aisneo in Meuseo smo odbili sovražni napad. Kakor pripovedujejo ujetniki, je naš topniški ogenj in ogenj iz strojnici povzročili na nasprotni strani težke izgube. Naša letala so v nizkih poletih povzročila nasprotnim kolonom težke izgube ter so jih razpršila. Tudi aktivnost našega letalstva se je povečala ter so sovražniki pretrpeli znatne

PARIZ, 27. maja. Havas. Včeraj so divjali najhujši boji ob reki Lys in ob mestu Valenciennes. Sovražnik od sinoči vključ silovitim napadom, ni mogel zaznamovati nobenih uspehov.

PARIZ, 27. maja. Listi pišejo o veliki bitki, ki se razvija v Flandriji. Boji so zelo ogorčeni. O poedinosti operacij ne dajejo poročil. Charles Morris piše v »Pe tit Parisien«, da imajo francoske čete neomajno zaupanje v končen uspeh. Pariz je miren in hladnokrven. General Duval pravi v »Journalu«, da se francoske in belgijske čete bore v dobri razmestitvi in da nudijo ogorčen odpor sovražniku.

Angleška vojna poročila

LONDON, 27. maja. Reuter. Zavezniški komunikacije od sinoči javljajo, da so Francozi imeli uspeha ob reki Sommi, dočim je Nemcem uspelo zavzeti Boulogne-sur-mer. Med Aisneo in Meuseo so Nemci poskušali izvesti napad, zlasti pri Sedanu, ki pa se je izjalovil. Zavezniško letalstvo je sovražniku povzročilo hude izgube. V Belgiji so belgijskim četam prišli na pomoč Angleži in se je posrečilo sovražno prodiranje zavreti. Nasproti sinočnim nemškim objavam, da so zavzeli Calais, so zavezniška poročila, ki so bila objavljena okoli 23. ure, to odločno zanikala.

LONDON, 27. maja. Havas. Letalsko ministrstvo javlja: Včeraj smo sestrelili 20 sovražnih bombnikov in prav toliko onesposobili za boje. Med štiriurno bitko so podlegla štiri angleška letala. Poveljnik neke eskadrilje se je srečal z velikim številom nemških Messerschmittov ter jih 9 sestrelil. Druga eskadrilja je presenetila in poglala sovražnika v beg, ko je hotel bombardirati zavezniške ladje v Kanalu. Pet Messerschmittov je bilo na zasledovanju sestreljenih. Samo ti dve odlični angleški eskadrilji sta uničili v zadnjih dneh 32 nemških letal.

Rooseveltov govor proti izolacionistom

Amerika ni neodvisna od dogodkov v Evropi — Veliki napor za oborožitev Združenih držav — Govor gospe Rooseveltove

WASHINGTON, 27. maja. Reuter. Roosevelt je imel v svojem domu govor, ki so ga prenašale vse radijske postaje. Govoril je najprej o potrebah narodne obrambe, kakor tudi o sistemu, kako naj se ta oborožitev izpelje. Govor je bil nekaka dopolnitev poslanice, izročene kongresu. Roosevelt je odločno nastopil proti vsem stepcem in glušcem, ki še vedno verujejo, da so USA materialno izolirane od Evrope in njene sedanje vojne. Krifical je vse, ki iz strankarskih razlogov napadajo delo sedanje vlade USA. Ne deli iluzij tistih, ki tako mislijo, pa tudi ne onih, ki se jih loteva strah in ne zaupajo ameriški vojski. Roosevelt je nato prikazal trpljenje civilnega prebivalstva Norveške, Holandske in Belgije ter pozval Američane, naj žrtvujejo za Rdeči križ. Ameriška vojska in mornarica sta odlično prehranjeni in opremljeni. Kapaciteta letalske proizvodnje se stalno povečuje, ni pa še takšna, kot bi v sedanjih prilikah morala biti. Predvidevni je 25.000 bojnih letal na napad, kakor je bila med svetovno vojno. Položaj se naglo menjava, zato je treba pohiteti z oborožitvenim programom. Industrija, ki dela za vojaštvo, se mora razširiti na nove tovarne in delavstvo pomnožiti za nadatnje tisoče. Mi ne pripravljamo oborožene obrambe samo za ameriški narod, nego za vse človeštvo. Naša naloga je plemenita, vzvišena. Noč in dan molim k

Bogu za vzpostavitev miru na tem ponorelem svetu. Prepričan sem, da se vsi pridružujete te moji molitvi. Skupaj se pomolimo k Bogu, da ublaži človeška srca, je zaključil Roosevelt.

NEW YORK, 27. maja. Reuter. Potem, ko sta kongres in senat izglasovala oborožitveni program, kakor ga je predlagal prezident Roosevelt v višini treh in pol milijard dolarjev, je senator Pepper vložil nov zakonski predlog, da se razveljavijo določila Johnstonovega zakona in dovolijo zaveznikom kredit ene milijarde dolarjev.

Včeraj sta prezident Roosevelt in njegova žena po radiu pozvala ameriški narod, da prispeva po svojih močeh za Rdeči križ, ki bo pomagal zavezniškim beguncem. Ako pomagamo zaveznikom bomo oslabilili zle sile, ki so prinesle zlo zavezniškim ljudstvom, je dejala gospa Rooseveltova. Prezident pa je dejal, da so vsi naporji za izgraditev obrambe ničevni, ako naj obvelja izolacionizem. Zaključil je z izjavo, da predstavlja ameriška oborožena sila že danes najbolj opremljeno in največjo mirnodobsko organizacijo v USA.

Vsebina naše pogodbe z Rusijo

BEograd, 27. maja. »Službene novice« so objavile vsebino podpisane trgovske pogodbe med Jugoslavijo in Rusijo. Z obeh strani je bil v pogodbi zagotovljen režim največjih ugodnosti glede carin in ostalih dajatev ter davkov pri uvozu. Iste ugodnosti bo uživale vse blago, pa ladje, ki bodo pospeševale promet. Kakor moskovska vlada, se tudi jugoslovanska vlada zaveže, da bo skrbela v vseh svojih lukah za olajšanje vstoparja in oskrbe posadk z vsem potrebnim. Upravi železnice bosta sklenili konvencijo o direktnih tarifah. Rusija bo dovolila prevoz jugoslovanskega blaga preko

svojega ozemlja za Nemčijo, baltiske države in Skandinavijo, isto pa bo dovolila naša država ruskemu tranzitu prehod preko svojega ozemlja. Pogodba velja za tri leta. Sovjetsko predstavništvo bo imelo svoj sedež v Beogradu, ustanove se pa lahko sporazumno podružnice tudi drugod po državi. Jugoslovansko trgovinsko predstavništvo bo imelo svoj sedež v Moskvi. Vodja predstavništva in dva namestnika uživata privilegije diplomatskega predstavništva, uradni prostori pa eksteritorialnost. Sovjetska vlada je sporazumno ratificirala. V najkrajšem času pridejo zastopniki SSSR v Beograd.

SPREMEMBE V FRANCOŠKI VOJSKI

PARIZ, 27. maja. Havas. Vrhovna komanda je na mesto 15 odstavljenih generalov imenovala sedem polkovnikov, ki so bili v opoziciji napram zastarelim načelom vojevanja, ki se je pred tem uveljavilo v francoski armadi.

ŽRTEV POTRESA V PERUJU

LIMA, 27. maja. Reuter. Po zadnjih podatkih je povzročil potres v Peruju mnogo večje razdejanje, kakor se je prvotno mislilo. Poleg glavnega mesta je trpelo tudi nekaj pokrajinskih mest, posebno Callao, Corillos in Baranco. Celotno število mrtvih znaša okoli 200, ranjenih okoli 5000, brez strehe je pa ostalo 10.000 ljudi. Prometne zveze, ki so bile z nekaterimi pokrajinami zaradi potresa prekinjene, so zopet obnovljene.

AMERIŠKA LADJA NA GRENLANDU

NEW YORK, 27. maja. Reuter. Naivečja ameriška ladja je včeraj odplula v neko luko na Grenlandu.

GOVOR DUFFA COOPERJA

LONDON, 27. maja. Havas. Sinoči je angleški minister za informacije Duff Cooper v francoščini preko radia govoril Francozom ter podčrtal neomajno edinstvo Francozov in Angležev. Dočim drugi vojno ljubijo, jo mi civilizirani narodi sovražimo in zaničujemo. Toda kadarkoli gre za našo obrambo se znamo vojevati, kakor oni drugi.

Mariborska napoved. Prevladovalo bo oblačno in toplo vreme, obeta se dež. Včeraj je bila najvišja toplota 25,2, danes najnižja 11,3, opoldne 22,5.

Novice

Sveta in za vselej naša meja

Ob današnji obletnici žrtv za svobodno in veliko Jugoslavijo

Na današnji dan, 27. maja ob 14. uri popoldne je poteklo 22 let, ko so v nemški Radgoni zapele prve svinčenke avstrijskega nasilja, pod katerimi sta padli prvi žrtvi radgonske vstaje Andrej Melihen in Rudolf Ukovič. Njima so sledile nato še nadaljne žrtve, ustreljene dva dni pozneje t. j. 29. majnika 1918 ob 19. uri zvečer in sicer: Anton Žvab, Marko Fraj, Peter Hvala, Velan Liberat, Richard Wrech in Janez Maniaco. Šli so v smrt skupno s svojimi tovariši-mučeniki iz Judenburga, Muraua, Kodroipe, Pulja in Kotora za svobodo velike in močne Jugoslavije, v kateri naj bi bila ustvarjena slovanstvu boljša bodočnost in to ravno na pragu naše lepe domovine.

Nepobitna je resnica, da je naša svobodna Jugoslavija tudi rezultat revolucionarnih podvigov predvojne narodno zavedne mladine, v vrstah katere so bili tudi radgonski mučeniki. Bila je to mladina, ki se je v zgodovinskih dneh zavedala svojega poslanstva ter je prežeta z zdravim idealizmom, žrtvovala svoja mlada življenja za naš skupni ideal — svobodno domovino Jugoslavijo. Ti fantje in možje so v svojem trpljenju med svetovno vojno kmalu začeli čutili, da se morajo nasilno boriti proti lastnim bratom po krvi in duhu. Ravno ta čut pa je

rodil močan odpor v dušah našega naroda, ki je od dneva do dneva trdneje upal v zmago pravice, pravice do svojih narodnih teženj po bratski združitvi z narodi iste krvi in duše.

Tak revolucionarni duh je zavladal pred 22 leti tudi na naši sedanji severni državni meji med takratnimi vojaki, Slovenci 97. tržaškega pešpolka; ob onem času, ko so na vseh koncih Slovenije padale žrtve, so padli strelji v Radgoni ter ugonobili mlada življenja naših najboljših sinov — idealistov. Mirno, toda s pogumnim vzklikom »Živela Jugoslavija« so šli odkritje tega spomenika je preloženo na se svobodno in veliko Jugoslavijo.

Celih sedemnajst let so počivali zemski ostanki radgonskih mučenikov na mesnem pokopališču v Radgoni. Po iniciativi občine Gornja Radgona so bili ostanki meseca maja 1935 izkopani ter prepeljani skupno z zemskimi ostanki v borbi za Jugoslavijo padlih Maistrovih borcev iz leta 1919 na pokopališče k Sv. Petru pri Gor. Radgoni, kjer počivajo v skupnem grobu pod domačo grudo svobodne jugoslovanske zemlje. S tem je bila delno uslišana tudi prošnja Rudolfa Ukoviča, ki je v svojem poslovnem pismu na starše, katerega je napisal pol

ure pred usmrtnitvijo, izrazil dobesedno sledečo željo: ».....Le še eno prošnjo imam do Vas, da moje kosti ne bodo tukaj ležale, ampak, da jih prenesete v mojo domovino in da bodo rožice cvele na njih kakor na nedolžnem otroku.....«

Ob 22. obletnici je narodno zavedna obmejna Gornja Radgona postavila tem narodnim junakom in borcem za svobodo in našo slovensko zemljo simboličen spomenik »Svetilnik miru!«, ki priča sedanjim in bo priča poznim rodovom, da je ta meja prepojena s krvjo junakov ter da je ta meja sveta in naša za vedno. Na dan 2. junija t. l. nameravano svečano odkritje tega spomenika jep reloženo na poznejši čas in bo širša javnost pravočasno obveščena o tem velikem narodnem prazniku. Pač pa bo v nedeljo 2. junija t. l. dopoldne brez sodelovanja širše javnosti slovesno vzdana spominška listina v spomenik. Ta listina, ki vsebuje zgodovinske podatke onih dni pa vse do danes, je tiskana na močnem pergamentnem papirju ter je skupno z zgodovinskimi slikami vdelana v za to pripravljen pločevinast oмот z napisom, ki povečuje tudi spomenik sam in sicer: »1918 — Žrtvam in borcem — 1919«. — Slava junakom!

Zaka? Naj bi se neugodno počutili v družbi radi gubaste kože, sončnih peg in mozoljev, ko lahko te neugodnosti odpravite z **GAYERJEVO** dnevno in nočno »LILAS-CREMO«, ki daje licu svežino in čistočo. Izdeluje lekarna **Mr. L. GAYER, ZAGREB, Ulica 79.**

vem mezinu je nosil prstan s sliko kralja Petra I.

a Društvo slovenskih likovnih umetnikov javlja, da so je novozvoljeni odbor konstituiral kakor sledi: Saša Santel, predsednik, podpredsednik Fran Tratnik, tajnik Mirko Subic, tajnikov namesnik Stane Kregar, blagajnik Karl Putrich, blag. namesnik Marij Pregelj, zastopnik članov iz mariborskega okoliša Ivan Kos, ostali odborniki so Boris Kalin, Gojmir Anton Kos in Ivan Vavpotič. Preglednika sta Ivan Sajevic in Nande Vidmar. Razen g. Putricha, Kalina in Sajevica, ki so akademski kiparji, so vsi ostali akad. slikarji.

a Ljubljanski trg. Večinoma lepo vreme v zadnjem tednu, blagodejno za vrtnarje, je imelo enak vpliv tudi na trg, vsaj kar zadeva zelenjavo, da gredo cene polagoma nazaj. Zdaj že prevladuje domača glavna solata, v soboto so prodajalke dajale že dve lepi glavici za dinar, pa bo še cenejša. Špinata, kolerabice, grah, to ima vse zdaj že znosno ceno. Na trg prihaja tudi precej pomladanskih gob. Jajca držijo ceno: največ 12 za enega kovača. Perutnina je draga: par piščancev od 35 do 40 din. Cene mesu drobne so se nekoliko dvignile, kostrum po 10 do 12, jagnjetina 16 do 18, kozliček pa se je pocenil za 2 din. Cene drugemu mesu so ostale na dosednji višini. Zbudilo pa je pozornost tudi v Ljubljani, da so zagrebški mesarji sami od sebe znižali cene, čeprav so uradno bile dovoljene višje. Morda bodo tudi ljubljanski mesarji sledili temu lepemu zgledu, to bi jim bilo le v čast.

a Prevzem novih poslovnih knjižic ali legitimacij. Vse, ki so vložili meseca aprila in maja t. l. pri mestnem poglavarstvu prošnje za nove poslovne knjižice oziroma legitimacije, vabi mestni domovinski urad, naj se zglase v dneh od 27. do 30. t. m. med uradnimi urami v tem uradu, soba št. 50 v II. nadstropju desne hiše magistrata zaradi prevzema novih poslovnih knjižic ali legitimacij.

Ne pozabi naročnine!

Draginjske doklade rudarskim upokojevcem

Od Delavske zbornice smo prejeli:

Na inicijativo Delavske zbornice je rudarsko glavarstvo za 8. V. 1940 sklicalo posebno enketo, ki je razpravljala o položaju rudarskih in plavžarskih staroupokojencev in o ukrepih za izboljšanje položaja.

Približno 1.500 staroupokojencev, vdov in sirot prejema kljub porastu draginje na mesec le po din 12.— do največ din 272.50, to slednje pa le v redkih primerih in so tako obsojeni na lakoto in bedo.

Akcija, ki jo je Delavska zbornica začela, je pokazala že prve uspehe:

Glavna bratovska skladnica je votirala v ta namen din 250.000, ban dr. Marko Natlačen je odločil, da bo kr. banska uprava prispevala tekom preračunskega leta 1940-41 din 200.000 ter bo tako vsem prizadetim v najkrajšem času izplačana 20% doklada za nazaj od 1. I. 1940 dalje.

Za izplačilo 50% doklade manjka še znesek din 660.000, za katerega se apelira prizadeto industrijo, da ga prispeva v obliki enkratnega prispevka. Naša rudarska topilniška industrija bo to, za njo bagatelno vsoto brez dvoma rada žrtvovala, da reši bede one, ki so se v njenih podjetjih izgarali.

Celle

Strela uničila gospodarsko poslopje

Ob priliki zadnje nevihte v petek popoldne, je udarila strela v gospodarsko poslopje posestnika in gostilničarja Šupergerja v Galiciji pri Celju. Gospodarsko poslopje je popolnoma zgorelo. Gasiči je pomagal tudi 52letni mali posest-

nik Ivan Šuper iz Galicije. Pri tem je dobil hude opekline po nogah, rokah in vratu, da so ga morali oddati v celjsko bolnišnico. Škoda, ki jo je povzročil požar, je precejšnja.

c Na svobodo je bil izpuščen inž. Emanuel Zelinka iz Hrastnika na odredbo apelacijskega sodišča. Obravnava, ki bi se proti njemu morala vršiti jutri pri okrožnem sodišču v Celju, je preložena.

c Novi grobovi. V Lasnem domu v Gaborju je umrla 79 letna zasebnica Rataje Urša. V celjski bolnišnici sta umrla 40 letni natakar brez stalnega bivališča Jakob Stamol in štiriletna delavčeva hčerka Stanislava Cerar iz Zamaliča pri Laškem.

c S kozolca je padla 14 letna hči malega posestnika Guček Berta iz Zagrada pri Celju. Pri padcu si je zlomila levo roko v zapestju.

c V pijanosti z nožem nad mater. Posestnikov sin Ivan Pustoslemšek v Rečici pri Smartnem ob Paki je v vinjenosti z nožem v trebuh zabodel svojo mater 65 letno posestnico Alojzijo Pustoslemškovo. Oddali so jo v celjsko bolnišnico.

c Riziko dela. 30 letnemu rudarju Jakobu Vidicu iz Zagrada pri Celju je pri delu padel težek kamen na nogo in mu jo zlomil.

c Tatvina. Pri nekem gospodarju na Lavi pri Celju je zmanjkala zlata verižica z briljanti. Tatvine osumljena je bila služkinja Ela L. Predno so jo aretirali, je vrгла verižico v lijak pri vodovodu. Tatvino je ob aretaciji priznala. Oddali so jo sodišču, verižice pa še niso našli.

c Ukradel je na Sp. Hudinji pri Celju svojemu prijatelju Antonu M. 1700 din brezposelni ključavničar Karol C. iz Sp. Hudinje. Z denarjem je odšel na Dobro, kjer je v raznih gostilnah popival. Zvečer je prenočil pri nekem žagarju, predno pa je šel spat, je listnico zakopal na vrhu. Zjutraj so ga ljudje opazili, ko je listnico spet izkopal. Ko so ga orožniki aretirali, je rekel, da je denar zaslužil z delom. Denarja pa pri njem niso našli in ga je najbrže pred aretacijo spet kje skril. Oddali so ga sodišču.

CELJSKA ŠOLSKA MLADINA POJE V RADIU

Jutri 28. t. m. ob 11. dopoldne bo v ljubljanskem radiu pokrajinska oddaja šolskega radia. Nastopili bodo učenci in učenke I. deške in dekliške narodne šole v Celju. Pod vodstvom skladatelja g. Cirila Preglja bo pel mladinski zbor njegove skladbe, v odmorih pa se bodo učenci in učenke razgovarjali o »Celju nekoč in danes«. Dialogue sta sestavila učiteljica ga. Pečnikova in učitelj gosp. Fran Roš.

c Nogo si je zlomila v Ljubljani zidarjeva žena Ana Velkavrhova, ki se je pripeljala v Ljubljano iz Kozarij. Prepeljali so jo v bolnišnico.

c Reševalni avto iz Ljubljane, ki je peljal za meningitido obbolelega dijaka iz Litije v ljubljansko bolnišnico, se je poškodoval pri Hotiču, ker se je zaletel v voz, naložen s hlodi. Bolniku je bilo čimdalje huje, a šele po dolgotrajnem iskanju se je pridružil dr. Ukmar, da ga prepelje v Ljubljano. Muogi so iz strahu pred okužitvijo odklonili pomoč.

c Včerajšnja lepa nedelja pri sv. Jožetu nad Celjem se je praznovala zelo slovesno. Procesije se je udeležila velika množica občinstva. Igrala je železničarska godba, slavnost pa je poveljevalo tudi streljanje iz topičev.

c Krajevna organizacija Legije koroških borcev v Celju poziva svoje članstvo, da se jutri ob 8. zjutraj polnoštevilno udeleži v farni cerkvi spominke službe božje za padlimi koroškimi borci.

c Paradižniki se že dobe na celjskem trgu in sicer jih prodajajo po 32 din za kilogram.

Ljubljana

SMRT NEZNANCA POD VLAKOM

Na koncu Puharjeve ulice so našli na železniških tirih v Ljubljani truplo 24-26 letnega neznanca, poškodovanega na čelu, podbradku in levi nogi. Vsi znaki kažejo, da gre za samomor. Ker ni imel pri sebi nikakih dokumentov, identitete še ni bilo mogoče ugotoviti. Žuljave roke pričajo, da je bržkone obrtnik, na le-

Slovenija in nove železnice

V »Jutru« dne 5. t. m. objavljeni članek »Slovenija in železniški gradbeni program« zahteva, naj se upoštevajo tudi železniške potrebe Slovenije. V uredbi o trasiranju in gradnji novih železnic razen zveze Slovenije z morjem z izgradnjo zvezne proge Črnomelj—Vrbovsko ni vnešena v uredbo niti ena vseh ostalih tudi potrebnih prog. Razen nekaterih že večkrat omenjenih prog naj se v gradbeni program uvrstijo tudi proge Maribor—Sv. Lenart—Ljutomer—Mursko Središče in Smartno ob Paki—Nova Štifta. Če se poročevalec zavzema za te proge, zakaj je v svoji zahtevi prezrl ozkotirno železnico Poljčane—Konjice, ki kriči po normalizaciji in rešitvi iz njene zagate s podaljškom preko Dobrne v Velenje. V članku je sicer govor o progi Smartno ob Paki—Nova Štifta, ki pa brez spoja s Kamnikom nima nikakšne bodočnosti. Že pred svetovno vojno se je razpravljalo o železniški zvezi Savinjske doline s Kamnikom. Državni in deželni poslanci so leta 1910 prosili vladnega svetnika Franca Župnika, naj sestavi železniški načrt, ki bi po prikladni poti vezala savinjsko progo s Kamnikom. S svojim načrtom je Župnek s poročilom z dne 20. januarja 1914 pri ministrskih obravnavah na Dunaju dokazal, da je iz gospodarsko rentabilnih in strateških pogledov zgradba izredno nujna.

V »Večerniku« se je že večkrat nagla-

šala potreba zgradbe proge, ki bi šla iz Maribora čez Sv. Lenart in Mursko Soboto v Dolno Lendavo. Pri teh razpravah ni bil nikoli določen potek proge in po mojem presodku je najkrajša trasa čez Slatino Radenci, zato ne razumem, zakaj se po članku v »Jutru« najnovejša osnova Murske Sobotne sploh pa Prekmurja izogne, ker je trasa usmerjena čez Ljutomer in se v Murskem Središču, ki leži v Medmurju, torej na Hrvaškem, priključi na progo Čakovec—Dolna Lendava.

Po priključitvi medmurskih železniških prog k zagrebški železniški direkciji je »Večernik« priobčil članek z naslovom »Železnica Dolna Lendava—Mursko Središče«, ki ga priporočam poročevalcu »Jutra«, naj si ga dobro preštudira, zlasti pa zadnji odstavek, ki se glasi takola: »Ponovno pri tem tudi poudarjamo potrebo nove železnice med Dolno Lendavo in Mursko Soboto, ki bi to vprašanje edina mogla pravilno in dokončno rešiti.«

Ni dvoma, da se bo ta ali oni zainteresirani oglasili k besedi. Vsekakor rodoljubu, ki bi povzdigoval velik pomen najnovejšega načrta v pogledu izvažanja premoga iz Peklenice in obljubil še druge dobrote, ki bi se izsipavale iz Medmurja preko te proge, naj bo v resen opomin postanelek in životarjenje prekmurske železnice. — I. M.

Prekmurska mladina je pela v Ljutomeru

LEPO USPEL KONCERT MLADINSKEGA ZBORA IZ MURSKÉ SOBOTE.

Na Telovo popoldne so prihili iz Murske Sobotne v Ljutomer mladi pevci pod vodstvom svojega neumornega pevodje učitelja g. Franca Bračka. Dvorana Sokolskega doma je bila dobro zasedena. Poslušalci so z velikim zanimanjem in s hvaležnostjo v srcu spremljali našo lepo pesem. Navdušenje je raslo od točke do točke, tako so vzgajali mladi pevci. Dirigent g. Bračko je vložil v ta svoj zbor vse sile in ustvaril program s katerim lahko nastopa povsod po naši ožji domovini. Mladi pevci obvladajo po-

leg naše domače narodne pesmi tudi umetno pesem in pojejo harmonično, brez težkoč, nežno in z vsemi finesami.

Zbor zasluži vso pozornost naše javnosti in se mu naj omogoči nastop tudi drugod, kajti naša prekmurska mladina je vzgojena v novem narodnem duhu in v novi ljubezni do vsega kar je narodnega.

Mladina je potem korakala z narodnimi trobojkami po mestu in pela: »Glejte, glejte, kako smo mi veseli!« In res so bili veseli vsi, mladina in odrasli!

Maribor

Važno opozorilo zasebnim nameščencem

Od Delavske zbornice smo prejeli: Po predpisih uredbe o poslovnih knjižicah delavcev in zasebnih nameščencev ne sme delodajalec nikogar sprejeti v službo brez predpisane poslovne knjižice. Za zasebne nameščence obstajajo posebne legitimacije, katere pa so občine izdajale le proti predložitvi odloka o pokojninskem zavarovanju. Zaradi tega so imeli nameščenci, ki so prvič nastopili službo, dvojne izdatke, ker so si morali najprej nabaviti delavsko knjižico, katero so kasneje, ko so že imeli odlok o pokojninskem zavarovanju v rokah, lahko zamenjali za nameščensko legitimacijo.

Delavska zbornica v Ljubljani je stavila ministrstvu za socialno politiko predlog, naj se omogoči nabava nameščenske legitimacije še pred nastopom službe na podlagi šolskih spričeval in drugih dokazil.

Temu predlogu je ministrstvo ugodilo in odredilo: »Do legitimacije privatnega nameščenca, ki v vsem nadomešča, poslovno knjižico, imajo pravico: a) osebe, ki so zaposlene in predložijo poleg ostalih dokumentov odlok o pokojninskem zavarovanju enega izmed pok. zavodov v državi; b) osebe, ki so nezaposlene in zaradi tega ne morejo predložiti odloka o pokojninskem zavarovanju, ki pa morejo dokazati, da drugače

izpolnjujejo pogoje za obvezno pokojninsko zavarovanje v smislu zakona o pokojninskem zavarovanju nameščencev; c) osebe, ki so zaposlene ali nezaposlene, a so dovršile 55. leto starosti ali ki kot upokojenci ne morejo biti sprejeti v pokojninsko zavarovanje, pod pogojem, da sicer izpolnjujejo pogoje iz §§ 1 in 2 zakona o pokojninskem zavarovanju nameščencev; d) osebe, ki imajo svoje po-

kojninsko zavarovanje pri poslodavcu v smislu tč. 6 ali 7 § 3 Zakona o pokojninskem zavarovanju nameščencev, ako to dokažejo in predložijo rešitev ministrstva socialne politike in narodnega zdravja, da so izvezte iz obveznega zavarovanja pri pokojninskem zavodu, a pod pogojem, da sicer izpolnjujejo pogoje iz § 1 in 2 zakona o pokojninskem zavarovanju nameščencev.

Proslava otroških dni

Včeraj je bil prvi dan otroških dni, ki se končajo 2. junija. Tudi Maribor je pripravljen pester spored. Tako je bilo v Narodnem domu uspelo gostovanje »Pavli-hovega odra« iz Ljubljane, ki ga je pripravilo Gledališče mladega rodu. Malčki so bili razposajeni veseli nad šegavim Pavliho. Popoldne je bila v gledališču uprizoritev »Trnjulčice«, ki jo je organiziral Krožek žen zadrugaric. Igra je zelo lepo uspela, za kar gre zahvala zlasti našim gledališkim igralcem, ki so sodelovali. K lepemu uspehu in pristrčnemu razpoloženju so pripomogli tudi Šusteršičevi harmonikarji, ki so zaigrali med odmorom več pesmi.

V petek bo ob 15. uri uprizoritev »Trnjulčice« za revne otroke tukajšnjih ljudskih in meščanskih šol v Narodnem

gledališču. Predstava je brezplačna. — Vstopnice se dobe po šolah. Zvečer istega dne ob 20. bo slavnostna akademija v gledališču. Uvodno besedo bo imel predsednik krajevnega odbora Unije za zaščito otrok dr. J. Pihlar. Sodelovali bodo gđc. Kraljeva z recitacijami, gosp. Manoševski in gđc. Igličeva s petjem, gojenke zavoda šol. sester in Mariborski trio. Cene dramske.

Za začetek otroških dni 2. junija bo ob 11. v parku koncert malih harmonikarjev pod vodstvom g. Vilka Šusteršiča. Nastopila bosta tudi pevka zbora obeh deških meščanskih šol v Mariboru pod vodstvom gg. Šusteršiča in Živka. Vstopnina 1 din. Javnost naj pokaže razumevanje za prireditve ob priliki otroških dnevo, saj gre dobiček v korist revnihi otrok.

Maksimalne krušne cene

Ban dravske banovine dr. Natlačen je izdal na podlagi uredbe o kontroli cen bansko uredbo, ki določa najvišje cene kruha. V Sloveniji so dopustne te-le najvišje krušne cene: za 1 kg belega kruha

iz pšenične moke št. 0 ali 0gg do 5,40 din; za 1 kg polbelega kruha iz moke št. 4 do 5 din; za 1 kg črnega kruha iz moke št. 5 in 6 do 4,50 din. Prekrški bodo kaznovani po čl. 8 uredbe o kontroli cen.

Novi desetdinarski kovanci

31. maja bo začela Narodna banka posstopoma spuščati v promet nove 10 dinarske kovance. Ti so izdelani iz čistega niklja in imajo premer 23 mm z nazobčanim obodom; njihova teža je 5 gramov. Na sprednji strani je vtisnjen desni profil kralja Petra II., okoli lika pa je v krogu napisano »Kraljevina Jugoslavija«. Napis je v cirilici. Na zadnji strani kovanca je vtisnjena vrednost v arabskih številkah »10«, vrednost v dinarjih pa je vtisnjena z latinico. Pod tem je v arabskih številkah letnica 1938. Nad številko

10 je vtisnjena krona kraljevine Jugoslavije. Na desni strani je v polkrogu vtisnjena bukova vejica na levi pa tudi v polkrogu lovorjeva vejica. Obe sta zvezani s trakom, ki se z obema vrhovoma dotika krone Jugoslavije.

Stari 10 dinarski kovanci se postopoma umaknejo iz prometa počenši od 31. maja do 31. avgusta, ko prenehajo biti veljavno plačilno sredstvo. Zamenjavali jih bodo 6 mesecev po tem roku Narodna banka in državne finančne ustanove.

DOVOLJENJA ZVIŠANJA CEN

Banska uprava je odobrila tvrdki H. Vielhauer, Maribor, da sme prodajati jedilno olje po 17,25 din za 1 kg na debelo. — Tvrdki M. Oset, Maribor, da sme prodajati riž Splendor Subl. po 9,50 din, riž Splendor Spec. po 9,40 in riž Splendor Extra po 9,30 din za 1 kg na debelo. — Tvrdki Ed. Suppanz, d. z. o. z., Pristava, da sme prodajati kavo Rio 2 Sieb 18 po 65,50 din in kavo Rio Newyork 5 green po 62 din za 1 kg na debelo.

UBOJ ZARADI ZAUŠNICE

Pred malim kazenskim senatom tukajšnjega okrožnega sodišča se je te dni zagovarjal zaradi uboja 26-letni Jakob Kolednik iz Paradiža v Slovenskih gor. Obtožnica pravi, da je prišel Kolednik 21. marca pijan v klet posestnika Franca Kelca. Tam je bil pričel nadlegovati posestnika Jožefa Potočnika. Ker je bil obtoženec le preveč nadležen, ga je Potočnik oklofotal. Takrat pa je Kolednik pobesnel. Pograbil je nož in ga zasadil Potočniku v prsa, da mu je prerezal srčne žile. Nesrečni posestnik je takoj izkrmavel. Obtoženec je bil obsojen na 3 leta strogega zapor in na prav toliko izgube častnih pravic.

SKRIVNOSTNI STRELI NA DRAVSKEGA RIBIČA

Ko je včeraj popoldne lovil upokojeni železničar Ludvik Dobečar pod kaznilnico v Dravi ribe, je počilo več strel, ki pa so k sreči zgrajili cilj. Dobečar je takoj preiskal vso okolico, da bi našel skrivnostnega napadalca, vendar pa brez uspeha.

GRAFIČNI FAKTORJI SO ZBOROVALI

V soboto zvečer se je v Mariboru vršil občni zbor Udruženja grafičnih faktorjev Jugoslavije. Navzoči so bili člani iz Zagreba, Ljubljane, Maribora in Celja. Po prihodu popoldanskega brzovlaka v Maribor, so si vsi ogledali Mariborsko tiskarno. Splošna sodba je bila, da spada grafične stroke, med najmodernejša podjetja te vrste v državi. Po ogledu podjetja je bil v prostorih restavracije nabavljalne zadruge občni zbor. Predsednikom organizacije je bil zopet izvoljen g. Slavko Kovačič iz Zagreba.

GROZOVIT SAMOMOR

Včeraj so bili orožniki pri Sv. Juriju ob Pesnici obveščeni, da so v Vrablovi grabi pri Sv. Križu nad Mariborom našli nekega mrlča, ki ima strahovito rano na vratu. Ugotovili so, da je to 56 letni oglas Matija Škerbinek, ki si je šest metrov od grabe, kjer so ga našli mrtvega, sam napravil iz smrekovih skorij kolibo. V njej so našli okrvavljen nož. Domnevajo, da si je oglas sam prerezal vrat in nato odšel proti grabi, kamor so vodili krvavi madeži. Ker ni bilo znakov nasilja od tuje roke, je državno tožilstvo odredilo pokop trupla pri Sv. Križu.

GOREČA SVEČA SKORAJ POVZROČILA POŽAR

Ob priliki včerajšnje telovske procesije je neka ženska z gorečo svečo zažgala zavese zasebnice Amal. Stoparjeve na Aleksandrovi cesti 71. Zavese so gorele, razširitev požara pa so pravočasno preprečili.

Opozorilo OUZD

Okrožni urad za zavarovanje delavcev ugotavlja, da se vrše razne zlorabe s potrdili delodajalcev po neupravičenih svojcih in nečlanih, ki iščejo s temi potrdili (tudi fingiranimi) zdravniško pomoč in zdravila na račun urada in v škodo članom, ne da bi dokazali svojo upravičenost s predpisanim potrdilom občine ali župnega urada po § 45 ZZZ.

Zato je urad prisiljen zahtevati v bodoče od vsakega svojca tako potrdilo občine ali župnega urada, ki dokazuje, da je svojec brez lastnih dohodkov in premoženja ter odvisen od zaslužka člana, s katerim živi tudi v skupnem gospodinjstvu. Poleg tega naj ima vsak član ali svojec s seboj kakšno legitimacijo (poslovno knjižico), da svojo sorodstvo in istovetnost lahko dokaže. Člani morajo imeti s seboj svoje poslovne knjižice.

Ako član ali svojec potrdila po § 45 ZZZ od občine ali župnega urada vsled potrebe nujne zdravniške pomoči ne bi mogel takoj dobiti, more tako potrdilo izstaviti tudi delodajalec, ki prevzame s tem tudi polno odškodninsko odgovornost za event. škodo, ki bi jo utrpel urad zaradi neresničnosti podatkov na potrdilu. Vsako potrdilo za urad, izstavljeno s strani delodajalca, mora biti opremljeno s štampiljko in delodajalčevim podpisom.

m Tatvine koles. Včeraj sta postala žrtvi kolesarskih tatov delavec Jožef Rantar in delavka Matilda Zelec, ki sta tatvini prijavila policiji.

m Čigav je otrok? Včeraj se je izgubil neki 3 letni deček, ki je sedaj pri hišnici Frančiški Vodopivčevi v Slovenski ulici 3.

m Starka pod motociklom. Nek kaplan je z motociklom včeraj v Slivnici povozil 66 letno naglušno staro Jožefo Fingušto, ki si je zlomila levo nogo. Starka ni slišala svarilnega znaka in je zaradi tega prišlo do nesreče.

m Inž. Ivica Wagner, zaposlen pri Splošni stavbeni družbi, je položil v Beogradu z uspehom avtorizacijski izpit iz stavbene stroke.

* Junija meseca, od 1. do 10., bo Ljubljanski velesejem podal svojo 47. razstavno prireditev. Pokrovitelj je Nj. Vel. kralj Peter II. Razstavni prostori so vsi zasedeni in bo ta prireditev zopet lepa revija naše gospodarske delavnosti, ki je tudi sedanjih težkih časi ne morejo pritisniti ob tla, kakor je ni pritisnila dolga leta trajajoča kriza. Na velesejmu bodo zastopane vse pomembnejše industrijske in obrtne panoge. Polhišvo in stanovanjska oprema, avtomobili, mala obrt, naša vsakdanja hrana, zobna tehnika, zaščita pred napadi iz zraka, ženska domača obrt, moda, tujski promet, vse to bo podano v posebnih razstavah. Na turistični razstavi bo udeležena tudi bratska Bolgarija. Obiskovalci velesejma imajo na železnicah brezplačen povratek.

Kino

* Grajski kino. Dames zadnjič »Halo Jane«. Marika Röck, Johannes Heesters. — Od torka dalje »Miss Broadway«. Shirley Temple.

* Esplanade-kino. Zabavni in veseli velefilm v nemškem jeziku »Divja mačka Arizona« z Jano Withers, znano iz filma »Ciganček«.

* Kino Union. Do vključno torka največji senzacijski film »Ljubezen v džungli« v naravnih barvah.

* Kino Pobrežje 25. in 26. maja: »Banditi prerije« Buck Jones film.

Mariborsko gledališče

Ponedeljek, 27. maja: Zaprtlo.

Torek, 28. maja: Zaprtlo. (Generalna)

Sreda, 29. maja, ob 20.: »Ples v maskah«. Premiera. Red A.

Premiera opere »Ples v maskah« bo v sredo, 29. maja. V naslovni vlogi gostuje gđc. Vera Majdičević, v vlogi paža Oskarja nastopi Jelka Iglič-Zimmermanova. V drugih glavnih vlogah pa nastopijo: Manoševski kot grof Ricardo, Kamašič kot njegov tajnik Renato, Zamejčič-Kovičeva kot vedeževalka Ulrika, Verdonik, P. Kovič, Gorinšek, Skrbinšek in Saupel v ostalih vlogah. Poleg imenovanih nastopi pomnoženi zbor kot odposlanci, stražniki, narod itd.

Akademija Ruskih izvidnikov

Pretekli ponedeljek se je vršila pred polno nabito dvorano dekliskega zavoda »Vesne« akademija Ruskih izvidnikov. Akademijo je otvoril načelnik R. I. Oleg Minajev, ki je vse vzoče pozdravil v lepi, gladki ruščini. Za njim pa so R. I. zapeli »Preobraženski marš«. Spored je bil zelo pester. Muzikalne točke so bile pomešane z baletom in recitacijami. Glavni del sporeda pa je tvorila: »Carjevič Žaba«, ki je bila res lepo izvedena. Zlasti smo bili presenečeni radi lepe scenerije in oblek. Med recitacijami nas je močno ganila recitacija izvidnice K. Faningerjeve »Sibirija«, ki je z veliko ljubeznijo govorila o svoji daljni, zasneženi domovini. Tudi baletne točke so bile na višku. Tako je občinstvo zahtevalo ponoviti »Snežinke«, ki so jih izvajale izvidnice Suvorovskega kola, in

pa ples gozdne vile in palčkov. Zelo lepa je bila živa slika »Cvetje« in pa Kri-lovova basen »Demjanova juha«. Za zaključek pa je L. Kuzminova prav lepo izvedla »Ciganski ples«. Največji vtis pa je napravil ruski narodni ples, ki sta ga izvajali izvidnici K. Faningerjeva in pa K. Pegelan. Tudi muzikalne točke so bile vse na višku. Vsekakor moramo poudariti, da je ta prireditev res zaslužila pohvale. Baletne točke in režija so bile v rokah gg. K. Minajeva in K. Faningerjeve, muzikalne pa je pripravila ga N. Pegelan. Dvorana je bila polno nabita in med gosti je bilo opaziti mnogo zastopnikov ruskih in naših narodnih organizacij. Centralno organizacijo R. I. v Parizu, je zastopal g. inž. N. Minajev. V—a.

Zanimivosti

Skrivnostno orožje Nemcev za napad na Anglijo

Kje tiči vzrok prvega neuspeha zaveznikov — V pričakovanju Weygandove protiofenzive — Italijanske napovedi o nemškem napadu na Veliko Britanijo

Ko je nemška vojska preko Luksemburga in gozdnatih belgijskih Ardenov udrla k Meuzi, je imela eno najvažnejših nalog 9. francoska armija pod poveljstvom generala Corapa. Ta armija je v naglih pohodih hitela na pomoč Belgijcem, ki so se postavili v bran ob Meuzi. Po nemškem pritisku je bila storjena usodna napaka, da so umikajoče se zavezniške čete pozabile razstreliti mostove. Nemška pehota in motorizirani oddelki so z lahkoto prešli reko, še preden je došel Corap z vso svojo armijo tja. Polovico njegove vojske so Nemci pregazili, odprla se je široka zev, 100 km predora od Dinanta do Sedana — pravi vzrok sedanjemu stanju je bil zadan vprav zaradi katastrofe Corapove armade.

Francosko vrhovno poveljstvo je po vsej skušalo z vsemi silami zamašiti nastalo razpoko. Z oporiščem pri Malmedyju in Verdunu se jim je to tudi posrečilo, nemški žep se je pa nato raztegnil na zahod, k morju. Branik vzhodnega francoskega obrambnega sistema, črta med Verdunom in Malmedyjem je poslej kljub močnim nemškim pritiskom, ostal neomajan. Tu je tudi prostor bodočih, velikih vojnih operacij, čim se bo položaj na severozahodnem delu Francije razčistil. Kajti, od tu se ograža Maginotova črta iz zaledja, tam stoje glavne sile francoske vojske.

Weygand se trudi, da organizira odpor na črti Somme - Soissons - Reims - Verdun, obenem pa reši vojsko, ki stoji na francosko-belgijskih tleh. Medtem ko Nemci dovažajo ojačanja v svoj veliki klin, hitre zavezniški s pripravi ob njegovem vnanjem in notranjem robu. Kje bo sledil glavni sunek, še ni jasno, vendar je gotovo, da more rešiti odrezane zavezniške sile le močna protiofenziva v južni ali južnovzhodni bok velikega nemškega žepa. Prihodnji dnevi bodo pokazali, kako se bo izkristaliziral Weygandov načrt, kako razvil nadaljnji pritisk močnih nemških sil.

V zvezi z obkroževanjem vojske na belgijskih tleh, kjer operirajo tri francoske armije, angleški ekspedicijski korpus in belgijska vojska, pišejo italijanski listi, da se Nemci resno pripravljajo na udarec proti Angliji. Z vedno večjo upornostjo se govori o nekem absolutno tajnem orožju, ki ga bodo uporabili Nemci za napad na Velikobritansko otočje. — Uporaba tega orožja, pravijo Italijani,

bo izzvala veliko presenečenje po vsem svetu. Nemška vojska razpolaga z novim avtomatskim orožjem velikih in manjših dimenzij, ki je zelo nevarno za nasprotnika. To so med drugim tudi zelo hitri torpedni čolni, ki se lahko naglo približajo največjim bojnim ladjam. Posebne letalske bombe lahko razmeščajo najtrši železobetoni, pa najdebelejša oklepna bojnih ladij. Nemci imajo pripravljene

tudi avtoamfibije, ki lahko prevažajo težke tovore tudi preko vod. Za izkrcavanje čet na Angleško se bodo Nemci posluževali mimo padalcev tudi transportnih podmornic. Nemci imajo tudi bombe-sirene, ki s svojim strahovitim tuljenjem izzovejo paniko med vojaki in civilnim prebivalstvom. Vse to, pravi italijanski tisk, daje absolutno nado, da bo Nemčija končno uspela.

Angleški letalec na nemškem tanku

Mlad angleški pilot je imel nenavadno dogodivščino. Med zračnim napadom nad samo fronto je moral pilot odskočiti iz letala. Spustil se je s padalom na tla, ko je bila nemške ofenziva v polnem teku.

Med padanjem je opazil Anglež neki tank, ki je drvel proti postojankam. Misleč da je tank francoski, je skočil na njegov zadnji del. Ko je bolje pogledal okrog sebe, je opazil nemški križec na

tanku. Takoj je skočil na tla in se skušal skriti za neko vzpetino. Posadka nemškega tanka ga je opazila in začela streljati vanj s strojnico. Po čudnem naključju se je pilot rešil iz ognja krogel in srečno došel do prvih francoskih položajev. Medtem se je tank bližal gričku, za katerim je prejel čepel letalec. Protitankovska granata je zadela v vzpetino, tank se je za trenutek ustavil, nato pa zdrvel po bregu nazaj proti nemškim zakopom.

Razsekana obleka darilo topničarjem

Dina Derbin je zelo oboževana filmska zvezdnica. Stirideset mož pa uživa njeno posebno naklonjenost. So to francoski artileristi iz Maginotove črte, katerih poveljnik je pisal umetnici, naj jim pošlje nekaj za spomin.

Lepotica je dolgo razmišljala, kaj naj podari svojim nenavadnim častilcem na bojišču. Ko je končala film »Pomemben datum«, je zadnjič oblekla izredno lepo

svileno obleko, ki ji je bila najdražja. Takoj je sklenila, da bo poslala topničarjem obleko. Vzela je škarje, razrezala toaleto na 40 enakih kosov ter jih poslala topničarjem za spomin.

Polarna svetloba sega lahko tudi 1000 km visoko v ozračje.

Modro barvo »Berlinerblau« je iznašel 1704 neki nemški barvar Diesbach.

Poročali smo že, kako se je prvič v zgodovini primerilo, da se pri izmenjavi častne straže pred kraljevo palačo v Londonu poslužujejo francoskega poveljevalnega jezika. Častno stražo pred Buckinghamsko palačo tvorijo namreč Kanadčani, večinoma Francozi. Izmenjava angleške kraljeve straže se vrši zelo slovesno.

Ljubljanski
velesejem

1. do 10. junija 1940

47. RAZSTAVNA PRIREDITEV

600 razstavljalcev domačih in inozemskih. Bogato založen velesejem. Posebne razstave: Pohišstvo, avtomobili, zaščita pred napadi iz zraka, naša vsakdanja hrana, zobna tehnika, moda, turizem. — Polovična voznina na železnici in parnikih. Na postajni blagajni kupite rumeno železniško izkaznico za 2 din.

Norveški general Runge je postal vrhovni poveljnik vseh zavezniških sil na Norveškem. Zunanji minister Koht je iz Londona došel na severno Norveško.

Danska je protestirala v Londonu zaradi zasedbe Faröerskih otokov in Islanda po angleških četah.

Kraljica Viljemina je poslala parlamentu Holandske Indije poslanico, v kateri izraža upanje, da bodo kolonije še nadalje sodelovale z osrednjo holandsko vlado v Londonu.

Bivši nemški cesar Viljem bo ostal v Doornu na Holandskem še nadalje kot privatnik.

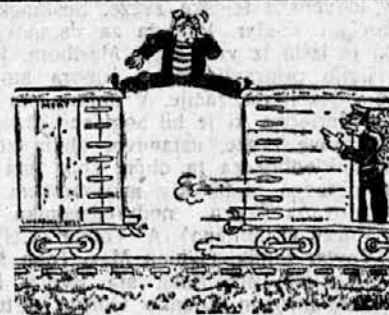
Pomorski promet Rotterdam je prvi v Evropi, večji od onega v Bremenu, Hamburgu, Londonu in Newyorku.

Rekordne padavine na svetu dosežejo nad 12 m na leto. So pa kraji na zemlji, kjer leta in leta ni mogoče izmeriti dežja, ker ga ni.

Rešitev križanke št. 76

Vodoravno: Karakorum, Abesinija, tek, bet, elan, koža, aga, alegorija, Marat, siv, kaval, ikona, Bari, Azov, Ivo, Ana, Neva, orač.

Navpično: Kategat, rubin, Abel, ave, Reka, me, Kirov, as, Nagasaki, kit, gorivo, on, karavana, Obir, ti, Lazar, UJEZ, ona, Matapan, kovač.

— Odločite se vendar, mi potujemo dalje...

Sergiusz Piasecki

★ LJUBLJENEC ZVEZD

7 Roman iz tihotapskega življenja na bivši poljsko-ruski meji

V tem trenutku sem opazil, kako je neznanec dvignil roko ter z dlanjo pobožal dekletu meča. Vroče mi je postalo. Videl sem, kako se je Hela naglo ozrla v okna ter nato skočila z lestve. Zardela je naglo nekaj pripovedovala svojemu oboževalcu. Presodil sem, da ga ni oštevala. Prav gotovo pa mi je prigovarjala njegovo »netaktnost« in morda celo »nepredvidnost«...

Vzela je koš z jabolkami ter šla proti hiši; njen oboževalec je uprl roke ob bok ter z nasmehom zrl za njo. Potem je ošabno zamahnil z bičem po zraku ter odšel proti vratom.

Prišel sem porakati po sobi. Potem sem pristopil k oknu na ulico in opazil, da stoji mož z bičem na drugi strani ulice ter opazuje kmečke vozove, ki so se pomikali mimo njega. Nenadoma sem zagledal Jožefa, ki je hitel po ulici. Mož z bičem je pristopil k njemu. Pozdravila sta se ter nekaj časa razgovarjala. Ko sta se ločila, je Jožef prekorajšil ulico in stopil proti domu. Vstopil je v sobo.

»Ali si že vstal?«

»Že zdavnaj.«

»Nekoliko sem se zakasnil. Križ je z židi! Prejel sem denar za opravljeno delo ter izplačal fante. Jutri odrinemo. Pripravljam blago.«

Potegnil je iz žepa dva zlata deset-rublja ter mi ju dal.

»Tu imaš dva gumba. Prvi zaslužek. Opljuj ju, da ti prineseta srečo!«

Vzel sem denar. Hotel sem mu vrniti desetrubelj, naj ga da materi, ker sem stanoval in jedel pri njih, toda Jožef ga ni vzel. Rekel mi je, da je vse poravnano ter bova obračunavala kasneje, ko bom več zaslužil.

Potem sem povprašal Jožefa po možu z bičem, ki sem ga videl na ulici. Jožef se je zasmejal.

»To ti je, tovariš, pravi tip! Od kod ga neki poznaš?«

»Ne poznam ga. Videl sem ga, ko je govoril s teboj.«

»Helin ženin je. Niham ga rad, toda zagledala se je vanj. In kaj naj bi storil z žensko?«

»Ali je tudi tihotapec?«

»Da. Alfred Alinčuk. Pet bratov je: Alfred, Albin, Adolf, Alfonz in Ambrož. Vsi na »A«. In tudi priimek začneja z »A«: Alinčukovi. Čez mejo hodijo sami. Pri sebi imajo orožje. Dobri tihotapci so, toda ostale fante zaničujejo in prezirajo. Domišljajo si, da so veliki gospodje, toda iz škornjev jim gleda slama. Njih ded je imel smolarno, oče pa je kupčeval s komati. No, vrag jih naj pobere! Pojdiva ven. Škornje si moraš kupiti!«

Vzel sem čepico in odšla sva na ulico. Prišla sva na prostran trg, prepoln samih vozov. Sredi trga je bila velika tržnica, ob straneh pa številne židovske trgovine, kavarne, krčme in restavracije. Blizu trgovin so stale stojnice kramarjev in čevljarjev. Nad trgovino pa bi lahko razobesili veliko Bakusovo zastavo. Vsi so pili. Povsod so pili. Pili so stoji, leže in sede. Pili so na vozovih, med vozmi in pod vozmi. Pili so možje in žene. Materice so napajale tudi otroke. Napajali so dojenčke, da bi ne jokali. Na lastne oči sem videl, kako je pijan kmet dvignil konju gobec ter mu nalil iz steklenice vodke. Na poti domov bi se možakar rad pobahal z naglo vožnjo.

Trofiga me je privedel v prodajalnico, pozdravil se je s čevljarjem in mi rekel:

»Škornje potrebujeva. Toda, razumeš, biti morajo tip-top! Zlato blago, zlato delo, ker so za zlatega junaka!«

»Dobro.« je dejal čevljar ter potegnil izpod pulta kovčeg. Iz njega je vzel par škornjev iz kromovega usnja.

»Boliših še v Vilni ne delajo! Toda, ali bodo prav?«

Pomeril sem škornje. Precej veliki so bili, toda Jožef mi je svetoval, naj tesnih ne kupujem, ker se bliža zima in se bo treba toplo obuti.

»Koliko hočeš za te krake?« je vprašal Jožef čevljarja.

»Petnajst rubljev.«

Jožef se je zasmejal.

»Vidiš. Vlado: zlato dno! Vse za dolarje in zlato. To je Kanada! Steklenica vodke velja srebrn rubelj, steklenica špi-

rita zlat rubelj, za te cepelice pa zahteva mojster petnajst zlatih, zvenceh...«

Pogodili smo se za deset rubljev in en dolar. Moje stare škornje pa sva dala čevljarju povrhu.

Jožef me je zadovoljen ogledoval.

»Gromska...! Odlično dela! Sam angleški kralj nima takih škornjev! Ali si hočeš še kaj kupiti?«

»Ne.«

»Prav. Prihodnjič ti kupiva obleko, ef... ef! Postavil se boš kot sam grof! Poskrbel bom za to. Toda škornje morava zaliti... na srečo, da ti bodo prav služili! Pojdiva h Gintilu!«

Srečala sva dve dekleti, ki sta zložno zavili okoli prodajalnice. Z zobmi sta trll orehe ter na vse strani pljuvali lupine. Ena je imela rdečo obleko in na glavi zeleno ruto, druga zeleno obleko in rumeno ruto. V rokah sta imeli kožnate torbice s svetlimi miklastimi zaponkami. Smeko, skoraj izzivajoče sta naju pogledali.

»Helenka in Manja, najponižneje poljubljam roke,« jima je veselo vzkliknil Jožef.

»Tudi medve,« je ena dejala.

»Kdo sta?« sem vprašal Jožefa.

»Tihotapki, Helena Žid in Manja Kurava.«

»Mar tudi ženske tihotapijo?«

»Pa še kako! Nekateri uspešneje kot fantje. Toda takih je malo. V vsem mestu jih ne najdeš deset! Tihotapijo le one, ki imajo onstran meje svojce in sorodnike.«

(Dalje.)

Izd. in ureja ADOLF RIENIKAR v Mariboru. Tiska Mariborska tiskarna d. d., predstavnik STANKO DETEHA v Mariboru. — Oglasi po ceniku. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo in uprava: Maribor, Kopališka ulica 6. — Telefon uredništva šte. 25-67, in uprave šte. 28-67. — Poštni čekovni račun šte. 11. 409.